

ЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА» У ФОРМУВАННІ «SOFT- SKILLS» МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Фундаментальна зміна стратегічних цілей освіти зумовлена переходом до антропоцентричної, гуманістичної освітньої моделі, що в свою чергу вимагає оновлення форм та методів керування освітніми процесами.

Разом з тим, спрямованість освіти повинна обумовлюватись орієнтирами зовнішніх стейкхолдерів, роботодавців, врахування їх запитів щодо професійних якостей молодих фахівців. Зазначимо, що останні дослідження ринку праці відображають помітну тенденцію значної зацікавленості працедавців до «soft skills» у тих, хто шукає роботу. Більшість роботодавців вважають їх так само важливими, як і професійні знання та вміння. Професійні вміння та навички застарівають, а «soft skills» є актуальними завжди. В Україні поняття «soft skills» є відносно новим та недослідженим. Хоча, реагуючи на запити ринку праці, різні тренінгові агенції пропонують різноманітні програми, спрямовані на розвиток «soft skills».

Уміння працювати в команді, витривалість, здібність переконувати або йти на компроміс – без переліку так званих «м'яких» навичок сьогодні не обходиться практично жодне оголошення про вакансії.

Термін «soft skills» найчастіше при перекладі визначають як «м'які» навички (компетенції), проте зустрічаються й інші переклади, наприклад, людські або уніфіковані. «Soft skills» – соціологічний термін, який відноситься до емоційного інтелекту людини, свого роду перелік особистих характеристик, які так або інакше пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми. Це навички, прояв яких достатньо важко виявляти, безпосередньо визначати, перевіряти, наочно демонструвати. До цієї групи належать індивідуальні, комунікативні та управлінські навички. Поняття «soft skills» пов'язане з тим, яким чином люди взаємодіють між собою, тобто «м'які» навички рівною мірою необхідні як для повсякденного життя, так і для роботи. За даними досліджень, професійну успішність визначають саме «soft skills». Для

кар'єрного зростання потрібно починати їх застосовувати з самого нижчого рівня.

Фахівці з працевлаштування молоді в Міжнародній організації праці визначились, які компетенції та навички необхідні для того, щоб бути конкурентоспроможним на сучасному ринку праці. За даними опитувань стейкхолдерів, у претендентах роботодавці шукають не лише досвід роботи, але й «м'які» навички, зокрема значний запит полягає на шість найзатребуваніших з них: гнучкість/здібність адаптуватись; навички спілкування; вміння вирішувати проблемні ситуації; креативність; навички міжособистісних відносин; вміння працювати в команді.

Спробуємо висвітлити можливості навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» у формуванні «soft skills» молодших бакалаврів соціальної роботи. Мета курсу полягає у розкритті теоретичних основ соціальної педагогіки як науки та обґрунтування змісту провідних напрямів професійної соціально-педагогічної діяльності з представниками різних соціальних груп.

Серед завдань виокремимо наступні: сформуванню систему знань щодо соціальної педагогіки як науки та соціально-педагогічної діяльності; сприяти опануванню студентами провідними категоріями соціальної педагогіки; на основі міжпредметних зв'язків показати наступність знань з соціальної педагогіки у підготовці майбутнього фахівця соціальної сфери.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати сутність соціальної педагогіки як науки; принципи та методи соціально-педагогічної діяльності; особливості соціалізації особистості в різних мікросоціумах; способи попередження негативного впливу факторів соціального середовища на особистість; сутність соціальної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; основи соціальної реабілітації дітей та молоді з обмеженими функціональними можливостями; засади соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в умовах територіальної громади

По закінченню вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні вміти аналізувати різні фактори впливу на соціалізацію особистості; диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів; суб'єктів та напрямів соціально-педагогічної роботи; добирати адекватні форми та методи соціально-педагогічної діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого бакалавра соціальної роботи здобувачі вищої освіти повинні оволодіти інтегральною компетентністю – здатністю розв’язувати задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Серед загальних та фахових компетентностей, оволодіння якими має забезпечити курс «Соціальна педагогіка», виокремимо такі, як здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів та ін.

Особливу увагу під час проведення лекційних та практичних занять звертаємо на розвиток базових soft skills: креативність, робота в команді, емоційний інтелект, взаємодія з людьми, тайм-менеджмент, саморозвиток, критичне та екологічне мислення.

Реалізація поставлених завдань повинна забезпечити очікувані результати навчання, серед яких провідне місце відводимо здійсненню пошуку, аналізу і синтезу інформації з різних джерел для розв’язування професійних завдань і встановлення причинно-наслідкових зв’язків між соціальними подіями і явищами.

Також відзначимо, що підготовка молодшого бакалавра орієнтована на врахування професійного стандарту соціального працівника. Зокрема, на практичних заняттях з «Соціальної педагогіки» робота спрямовується на формування таких компетентностей, передбачених професійним стандартом, як здатність виконувати свою професійну діяльність згідно з етичними вимогами соціальної роботи та особливостями фізичного й емоційного стану отримувачів соціальних послуг; здатність забезпечувати конфіденційність особистої інформації про отримувачів соціальної допомоги; здатність застосовувати державну мову; здатність вчитися і бути навченим, до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність доброзичливо та етично поводитись з отримувачами соціальних послуг, громадянами похилого віку та особами з інвалідністю; здатність підтримувати позитивний емоційний стан в колективі та забезпечувати в міру своїх можливостей психологічну підтримку колегам. Професійним стандартом передбачено і розвиток soft skills, зокрема: здатність

працювати в команді; здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу; здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових соціальних систем; здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, управляти різнобічною комунікацією, попереджати та розв'язувати конфлікти.

Отже, навчальна дисципліна «Соціальна педагогіка» є необхідною з точки зору професійної та соціальної доцільності підготовки фахівця соціальної сфери, а базові soft skills є невід'ємною складовою готовності молодшого бакалавра до навчальної та виробничої діяльності.

Список використаних джерел

1. Освітньо-професійна програма Соціальна робота початкового рівня вищої освіти // <https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/%D0%9E%D0%9F-%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%88%D0%B8%D0%B9-%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80-%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0.pdf>
2. Проект професійного стандарту „2446.2 Соціальний працівник” <https://www.msp.gov.ua/projects/356/>